

У протеклих осам година Србија је трошила новац од приватизације и кредита, али економска криза је показала да у рупу без дна готово да више и нема шта да се сипа. Влада тренутно панично размишља како да попуни зјапећи бездан дефицита, и у ту сврху је од својих партнера из Европске комисије и ММФ-а обезбедила већу количину новца (који ће наравно морати бити враћен). Тешко је предвидети да ли ће добијени новац бити довољан за покривање огромног мањка у државној каси, а у том случају, Влади као могућност да се дефицит бар значајније умањи, остаје продаја ретких преосталих профитабилних јавних предузећа, попут „Телекома Србија“. Према писању „Вечерњих новости“, незванично се сазнаје да је државни врх Србије већ одлучио да се тендер за стратешког партнера за ову компанију распише крајем септембра. [\(1\)](#)

Буџет пречи од профита

Поједини стручњаци сматрају да тренутно није време за продају ове компаније, јер би се у данашњим условима добило премало новца. Помиње се такође и могућност да евентуални нови власник предузме отпуштање радника, што би у у словима кризе био велики минус за Владу. Ипак, и поред бројних разлога, не само за одлагање приватизације, поједини званичници су у последње време наговештавали да се о томе озбиљно размишља. Могућност продаје због мањка у буџету први је поменуо гувернер Народне банке Србије Радован Јелашић, који је недавно устврдио да се Влада Србије у Меморандуму о економској и финансијској политици обавезала да ће до средине 2009 донети одлуку о продаји Телекома. Исту идеју је поменула и министарка финансија Дијана Драгутиновић, док је и председник Борис Тадић потврдио да се ради о „великој теми о којој се пажљиво размишља и сагледавају сви аспекти“.

Није познато да ли је Влада Србије званично донела дефинитивну одлуку о судбини „Телекома“, али продаја ове компаније ради покривања буџетског дефицита у садашњим условима из више разлога је благо речено трагичан потез. Влада Србије поседује 80 процената овог предузећа, а Телеком у свом власништву има и 65% Телекома Српске и 51% удела у компанији М-тел у Црној гори. Телеком је показао да је способан да издржи конкуренцију, пошто више од 95 профита остварује на тржишту мобилне телефоније. Ово предузеће Србији доноси знатан профит - у прошлој години фирма је остварила 26% већу добит него у 2007, а у 2009. би ова компанија на име дивиденди Влади Србије као већинском власнику требало да исплати око 6 милијарди динара. (1,5 милијарди динара ће добити мањински партнер грчки ОТЕ). Поред тога, према наводима директора Телекома Бранка Радујка, Телеком је прошле године усвојио стратешки план развоја до 2012, који предвиђа даљи раст и повећавање добити. Тренутно се вредност Телекома процењује на две милијарде евра, а Бранко Радујко сматра да би се у овом моменту за акције добила изузетно мала цена због финансијске кризе. У наредним годинама добило се много више, када се модернизује фиксна мрежа, порасте вредност тржишта услед либерализације и успоставе економске цене. По његовим речима приватизација је „неминовна и потребна“, а ако се одлучи супротно, Влада Србије би морала да предузме мере за превазилажење високе задужености и консолидације у време економске кризе, и да можда отпусти део запослених.

Као тежак терет за „Телеком“ помиње се и рата од 370 милиона евра, која ове године треба платити за Телеком Српске, а да би Телеком постигао да у Србији више нема двојника или домаћинстава без фиксних телефона, потребне су инвестиције од око 260 милиона евра.

Ипак, и поред потребе за великим инвестицијама и свих проблема које државно власништво може да носи, „Телеком Србија“ једна од ретких вредности које је држава до сада задржала у свом већинском власништву. Јака и профитабилна компанија омогућава и одређени утицај у региону, што је недавно потврдио и Тадић, који је рекао да је Телеком, уз ЕПС важан за вођење економске и регионалне политике. Како је рекао, продаја би могла имати и тешке последице по најсиромашније грађане. Међутим и поред таквих аргумената, Влада Србије је очигледно у таквим проблемима, да је приморана да крене у процес промене власничке структуре, иако и са постојећом компанија добро послује и остварује профит.

Прилика за Дојче Телеком

У јавности је помињано да је за Телеком заинтересовано више великих компанија, али се као апсолутни фаворит помиње Дојче Телеком, који је још од раније заинтересован за српску компанију. Немачка компанија већ поседује 4 одсто Телекома Србија, пошто је прошле године Дојче Телеком купио 20 посто акција грчког ОТЕ. Према писању појединих медија, Дојче Телеком је надлежнима у Србији већ послао понуду „која се не одбија“, а са челним људима ове компаније недавно је на самиту у Давосу разговарао директор Телекома Србија Бранко Радујко.

На жалост, паника у Влади Србије је толика да је Влада спремна не само да се одрекне профита, већ и новца који би добила када би се тендер расписао касније. Према писању „Новости“, извор из владе је саопштио да је „јасно да Србија неће моћи да добије цену с којом је могла да наступа у прошлој и претпрошлој години“. Као утеха, избор из Владе је додао да ће се утврдити цена испод које се „неће ићи“

Такође, тврди се да ће Влада Србије продати пакет акција које неће угрозити њено већинско власништво. Питање је међутим, колико ће се новца онда добити, јер Влада у том случају на продају може понудити само око 12 одсто акција. Наиме, у Телекому 20 одсто акција држи грчки ОТЕ. Превидљиво је да 15 одсто акција буде подељено грађанима, а још око 2,5 посто бившим и садашњим запосленима. У том случају, влади остаје 62,5 одсто акција.

Ако до тендера и продаје заиста дође, чини се да Влада Србије неће много профитирати од овог „посла“, а да ће Дојче Телеком добити прилику, да у време када су многе компаније одустале од инвестирања, повећа свој удео у Телекому Србије и Телекому Српске по врло повољној цени. За разлику од многих светских компанија, финансијска криза није много утицала на пословање ове компаније, која бележи пад профита у области фиксне телефоније, али раст у осталим областима телекомуникација. Дојче Телеком иначе послује у САД и више европских земаља, попут Аустрије, Британије, Чешке, Словачке, Пољске, а према последњим подацима има око 128 милиона корисника. Дојче Телеком врло агресивно наступа на тржиштима Источне и

Јужне Европе, а та компанија је већински власник Мађар Телекома, Хрватског Телекома, Телекома Црне Горе и македонског МакТела. Поред тога, грчки ОТЕ је већински власник највећег фиксног оператера Румунији. Јасно је стога да би са Телекомом Србија немачка корпорација запечатилa своју доминатну позицију у овом региону. Дојче Телеком је иначе и прошле године, приликом куповине 20 посто деоница ОТЕ-а, показао интересовање за Телеком Србија, а намере немачке компаније да настави експанзију потврђују и преговори са немачком владом, која би требала да обезбеди готов новац за инвестирање у инфраструктуру и даље унапређење понуде. [\(2\)](#)

На карају, занимљиво је навести и мишљење Бориса Тадића, који је недавно изјавио да „није велики присталица продаје ни ЕПС-а ни Телекома“, и навео да се више залаже за регионално повезивање таквих компанија. Пошто све околне компаније, осим Телекома БиХ (питање до када) контролише Дојче Телеком, онда би и то регионално повезивање значило стављање под окриље немачког гиганта, што се ће се, како изгледа, на жалост и десити. У том случају, Србија би могла да рачуна на нешто новца у буџету али и на додатно умањивање могућности вођења економске и регионалне политике.

Фусноте:

1. <http://www.novosti.rs/code/navigate.php?ld=5&status=jedna&vest=137807>
2. http://www.forbes.com/2009/01/29/deutsche-telekom-mobile-markets-equity_0129markets07.html